

**Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o
17 hallituksen esityksestä laiksi pellonraivauksen rajoittamisesta**

Eduskunta on 21 päivänä syyskuuta 1990 lähettänyt valiokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 112.

Tässä yhteydessä valiokunta on päättänyt ottaa myös käsiteltäväksi eduskunnan 9 päivänä marraskuuta 1990 valiokuntaan lähettämän ed. Sarapään ym. lakialoitteen n:o 117 laiksi pellonraivauksen rajoittamisesta.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina maa- ja metsätalousministeri Toivo T. Pohjala ja erikoistutkija Esko Juvonen maa- ja metsätalousministeriöstä, ylijohtaja Eero Nordberg maatilahallituksesta, osastonjohtaja Markku Suojanen Maataloustuottajain Keskusliitosta ja agronomi Ola Rosendahl Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbundista.

Lisäksi apulaispiiri-insinööri Arvo Kokkonen Ylivieskan ylimääräisestä maanmittaustoimistosta on antanut kirjallisen asiantuntijalauseen.

Hallituksen esitys

Hallituksen esityksen tarkoituksena on rajoittaa uuden pellon raivausta saattamalla se luvanvaraiseksi. Metsän, turvetuotantoalueen tai muun viljelemättömän alueen muuttaminen pelloksi, niityksi tai laitumeksi olisi ilman viiranomaisen lupaa kielletty. Ilman lupaa saisi kuitenkin raivata 10 aaria vuodessa.

Lupa voitaisiin myöntää muun muassa silloin, kun maatilasta luovutetaan raivausala vastaava viljelyksessä oleva peltoala muuhun kuin maataloudelliseen tarkoitukseen. Esityksen lupaperusteet pohjautuvat voimassa olevaan pellonraivausmaksusta annettuun lakiin. Uutena lupaperusteena ehdotetaan, että puutarha-, taimitarha- tai niihin verrattavaa tuotantoa harjoittavat yritykset voisivat saada luvan pellonraivaukseen raivatessaan peltoa tuotannon laajentamiseen silloin, kun näihin tarkoituksiin ei ole saatavissa lisäpeltoa joko

muusta tuotannosta luopumalla, vuokraamalla tai ostamalla. Luvan saamisen edellytyksenä olisi lisäksi, ettei pellon käyttötarkoitusta myöhemmin muuteta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1991 alusta.

Lakialoite

Lakialoite n:o 117 on rinnakkaislakialoite hallituksen esitykselle n:o 112. Hallituksen esityksestä poiketen lakialoitteessa ehdotetaan, että lupa pellonraivaukseen voidaan myöntää pientilan rehuomavaraisuuden saattamiseksi enintään 75 prosentiksi karjan rehuntarpeesta hallituksen esityksessä mainittujen kuntien lisäksi Inarin, Pellon, Ranuan, Rovaniemen ja Ylitornion kunnassa sekä Kemijärven kaupungissa. Edelleen lakialoitteessa ehdotetaan, että lupa pellonraivaukseen voidaan myöntää, jos pellonraivaukseen on tarkoitus ryhtyä porotilain (590/69) nojalla perustetulla porotilalla tai tilalla, jolle on annettu sanotun lain mukainen lisäalue tai tilan rakentamista on tuettu porotilain mukaisin rakennuspalkkioin.

Valiokunnan kannanotot

Valiokunta toteaa, että maataloustuotteiden viennistä valtiolle ja maataloudelle aiheutuvien kustannusten kasvun ehkäisemiseksi ja muiden tuotannonrajoittamistoimenpiteiden vaikutusten tehostamiseksi on vuonna 1987 säädetty laki pellonraivausmaksusta (602/87). Lakia on sovellettu 1 päivänä heinäkuuta 1987 ja sen jälkeen aloitettuihin pellonraivauksiin. Lain voimassaoloaika on osittain muutettuna jatkettu sittemmin kolme kertaa siten, että laki on voimassa vuoden 1990 loppuun saakka. Pellonraivausmaksusta annettu laki on käytännössä lopettanut pellonraivauksen. Valiokunnan nyt käsitellyssä olevalla lailla on tarkoitus kor-

vata edellä mainittu pellonraivausmaksua koskeva laki.

Valiokunta toteaa edelleen, että hallituksen esityksen mukaisen lakiehdotuksen tavoitteena on toisaalta vaikuttaa suoraan maataloustuotannon ylijäämää supistavasti ja toisaalta tehostaa muiden ylituotannon rajoittamistimenpiteiden vaikutuksia.

Valiokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että lakiehdotuksen 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa on asetettu pellonraivaukseen tarvittavan luvan saamiselle varsin tiukat edellytykset. Tämän johdosta valiokunta ehdottaakin, että 3 §:ää muutetaan siten, että lupaviranomaisena olisi myös lakiehdotuksen 3 §:n 1 momentin 5 kohdan osalta maatilahallituksen sijasta maaseutupiiri.

Hallituksen esityksen 2 §:n mukaan lain mukaisena raivauksena ei pidetä mm. sellaista raivausta, jota tarkoitetaan jakolain 98 b §:ssä. Valiokunnalle esitetyn selvityksen mukaan vireillä oleviin uusjakotoimituksiin liittyy tapauksia, joihin mainittua jakolain 98 b §:ää ei ole katsottu käytännön toimituksissa voitavan soveltaa ja joissa olisi kohtuullista kuitenkin sallia poikkeus raivauskiellosta. Ongelmaksi on koettu vireillä olevissa jakotoimituksissa sellaiset raivausalueet, joilta puusto on poistettu ennen 1.7.1987, mutta muita toimenpiteitä ei ole suoritettu ennen pellonraivausmaksulain voimaantuloa. Valiokunnalle esitetyn selvityksen mukaan maanomistajat ovat joissakin tapauksissa poistaneet sellaisen puuston, jonka hakkuuarvo ei riitä peittämään metsän uudistamiskustannuksia. Yksityismetsälain mukainen metsän uudistamisvelvollisuus on kohdistumassa tällaisille alueille. Kun tälläisellä alueella on uusjako vireillä, voidaan katsoa näin hakatun, mutta pelloksi raivaamattoman alueen osoittamisen jollekin ulkopuoliselle maanomistajalle olevan kohtuutonta edellä se-
lostetusta syystä. Valiokunta katsoo, että la-

kiehdotuksen 3 §:n mukaisessa lupamenettelyssä voitaisiin kohtuussyistä maatilahallituksen toimesta myöntää edellä mainituissa tapauksissa lupa pellonraivaukseen ja tällä tavalla helpottaa uusjaon jakoehdotuksen tekemistä. Valiokunta korostaa, että se on ottanut kantaa ainoastaan edellä mainittuihin tapauksiin siltä osin, kuin kysymys on ennen 1.7.1987 aloite-
tuista ja puustosta poistetuista raivausalueista, joista on asianmukaiset ilmoitukset metsälautakunnalle tehty ja alueella on ollut vireillä 1.7.1987 jakolain (604/51) mukainen uusjako. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tällaisia raivausalueita on koko Suomen uusjako-
alueilla yhteensä noin 50 hehtaaria. Valiokunta korostaa, että tarkoitus on helpottaa uusjako-
jen toimittamista eikä mahdollistaa lain kiertämistä.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisenä ja puoltaa sen hyväksymistä valiokunnan ehdottamin muutoksin.

Hallituksen esityksen mukaan lakiehdotuksen säännökset merkitsevät puuttumista hallitusmuodon 6 §:ssä omaisuudelle annettuun suojaan. Tästä syystä ehdotus olisi käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyssä järjestyksessä. Hallituksen esityksessä lausuttuun viitaten valiokunta katsoo, että lakiehdotus on käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla.

Koska valiokunta on hyväksynyt hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen esityksen pohjalta, lakialoitteeseen sisältyvä lakiehdotus ehdotetaan hylättäväksi.

Edellä olevan perusteella valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

L a k i

pellonraivauksen rajoittamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla, (*poist.*) säädetään:

1 ja 2 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

3 §

Lupa pellonraivaukseen

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Edellä 1 momentin 1—5 kohdassa tarkoitetun luvan antaa se maaseutupiiri, jonka alueella raivausalue tai pääosa siitä sijaitsee. (*Poist.*) (3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

4—12 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Samalla valiokunta ehdottaa,

että lakiehdotus käsiteltäisiin valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Lisäksi valiokunta ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 117 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1990

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa varapuheenjohtaja Rajamäki, jäsenet Anttila, Apukka, Backman,

Jokiniemi, Laitinen, Metsämäki, Muttilainen, Ollila, Saapunki, Saastamoinen, Savela, Törnqvist ja Westerlund sekä varajäsen Pulliainen.

Vastalauseita

I

Maataloustuotteiden ylituotannosta aiheutuneiden ongelmien vuoksi on säädetty vuonna 1987 laki pellonraivausmaksusta, jota on sittemmin muutettu ja jatkettu kolme kertaa. Muutoksilla on jossakin määrin kyetty korjaamaan lainsäädäntöön liittyviä epäkohtia. Pellonraivauksen rajoittaminen on ollut tarpeen maatalouden ylituotannon markkinoinnista valtiolle ja maataloudelle aiheutuvien kustannusten rajoittamiseksi. Keskusta on ollut jo alun perin valmis hyväksymään pellonraivausta rajoittavan lain tarpeellisin muutoksin. Näistä muutosehdotuksistaamme osa on lainsäädännön voimassaolon aikana toteutettu, mutta osa on edelleen toteuttamatta.

Nyt eduskunnan käsiteltävänä olevalla hallituksen esityksellä on tarkoitus korvata pellonraivausmaksulaki uudella lailla, missä pellonraivaaminen saatettaisiin luvanvaraiseksi. Tämäkin laki sisältää pieniä parannuksia ilmenneisiin epäkohtiin. Samalla laki toisaalta eräissä kohdin merkitsee myös huononnuksia maksulakiin verrattuna.

Lakiehdotus ei tälläkään kertaa ota riittävästi huomioon pienten tilojen asemaa. Lupamennettelyn ei tulisi koskea lainkaan pienillä tiloilla vakituisesti asuvia viljelijöitä.

Lisäksi etenkin Pohjois-Suomessa, mutta myös muualla maidontuotantoalueilla on pula heinäviljelyalueista. Heinärehuomavaraisuus-

den turvaaminen on maidontuotantoalueilla tärkeää. Tämä ei lisää ylituotantoa, vaan ai-noastaan nostaa maidontuotannon kannattavuutta. Maidontuotanto tapahtuu merkittävässä määrin pienehköillä tiloilla.

Katsomme, että lain ei tulisi koskea lainkaan tilaa, jonka peltopinta-ala on raivauksen jälkeen enintään 15 ha.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että maaseutupiiri voi myöntää luvan pellon raivaamiseen mm. rehuomavaraisuuden saattamiseksi enintään 75 prosentiksi karjan rehuntarpeesta erikseen mainituissa Lapin läänin kunnissa.

Edellä mainittuihin seikkoihin viitaten kat-

somme, että pellonraivaus tulisi sallia maaseutupiirin luvalla nykyisin voimassa olevan maatilain 74 §:n 2 momentissa tarkoitettulla rakentamisavustusalueella, Kajaanin ja Joensuun maaseutupiirien rakentamisavustusalueisiin kuulumattomissa kunnissa sekä Ahvenanmaan maakunnassa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme kun-nioittaen,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

pellonraivauksen rajoittamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla, säädetään:

1 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

2 §

Poikkeukset pellonraivauskiellosta

(1 ja 2 mom. kuten valiokunnan mietinnös-sä)

Tämän lain mukaisena pellonraivauksena ei pidetä myöskään, mikäli kysymys on raivaamisesta maatilalla, jonka peltoala raivausala mu-kaan luettuna on enintään 15 hehtaaria ja viljelijä asuu vakituisesti tilallaan. (uusi)

3 §

Lupa pellonraivaukseen

Lupa pellonraivaukseen voidaan myöntää: (1 ja 2 kohta kuten valiokunnan mietinnös-sä)

3) jos pellonraivaukseen on tarkoitus ryhtyä pientilan rehuomavaraisuuden saattamiseksi enintään 75 prosentiksi karjan rehuntarpeesta maatilain (188/77) 74 §:n 2 momentissa tar-koitettulla rakentamisavustusalueella, Kajaanin ja Joensuun maatalouspiirien rakentamisavus-tusalueeseen kuulumattomissa kunnissa sekä Ahvenanmaan maakunnassa taikka muualla maassa, kun rehuomavaraisuus on alentunut peltoa koskevan vuokrasopimuksen päätyttyä hakijatilán, vuokranantajatilán tai vuokratun alueen sisältävän vuokranantajatilán määrä-alan omistajanvaihdoksen takia eikä paikka-kunnalla ole vuokrattavissa peltoa;

(4 ja 5 kohta kuten valiokunnan mietinnös-sä)

(2 ja 3 mom. kuten valiokunnan mietinnös-sä)

4—12 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1990

Sirkka-Liisa Anttila

Esko Jokiniemi

Pauli Saapunki

II

Valiokunnan enemmistö ei ole ottanut riittävästi huomioon Oulujoen pohjoispuolella harjoitettavan, lähinnä karjatalouteen perustuvan maatalouden vaatimuksia ratkaistessaan kantaansa pellonraivauksen rajoittamiseen tähtäävään lakiehdotukseen.

Valiokunnan enemmistön näkemyksestä poiketen ehdotamme, että eräissä Lapin ja Oulun läänin kunnissa saataisiin raivata peltoa vapaasti ilman lupaa, mikäli kysymys on pientilan rehuomavaraisuuden saattamisesta enintään 75 prosentiksi karjan rehuntarpeesta.

Niin ikään ehdotetaan porotiloilla omatoimisen rehunhankinnan turvaamiseksi mahdollisuutta luvan saamiseen pellonraivaamiseen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme kunnioittaen,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

pellonraivauksen rajoittamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla, säädetään:

1 ja 2 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

3 §

Lupa pellonraivaukseen

Lupa pellonraivaukseen voidaan myöntää:

(1 ja 2 kohta kuten valiokunnan mietinnössä)

3) jos pellonraivaukseen on tarkoitus ryhtyä pientilan rehuomavaraisuuden saattamiseksi enintään 75 prosentiksi karjan rehuntarpeesta Enontekiön, Iin, Inarin, Kittilän, Kolarin, Kuivaniemen, Kuusamon, Muonion, Pelkosenniemen, Pellon, Posion, Pudasjärven, Ranuan, Rovaniemen maalaiskunnan, Sallan, Savukosken, Sodankylän, Taivalkosken, Utsjoen, Yli-Iin tai Ylitornion kunnassa tahi Kemijärven kaupungissa taikka muualla maassa, kun rehuomavaraisuus on alentunut peltoa koskevan

vuokrasopimuksen päätyttyä hakijatilán, vuokranantajan tai vuokratun alueen sisältävän vuokranantajatilán määräalan omistajanvaihdon takia eikä paikkakunnalla ole vuokrattavissa peltoa;

(4 ja 5 kohta kuten valiokunnan mietinnössä)

6) jos pellonraivaukseen on tarkoitus ryhtyä porotilalain (590/69) nojalla perustetulla porotilalla tai tilalla, jolle on annettu sanotun lain mukainen lisäalue tai tilan rakentamista on tuettu mainitun lain mukaisin rakennuspalkkioin. (uusi)

Edellä 1 momentin 1—6 kohdassa tarkoitetun luvan antaa se maaseutupiiri, jonka alueella raivausalue tai pääosa siitä sijaitsee.

(3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

4—12 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1990

Erkki Pulliainen

Asko Apukka

